

AKORDIONI SÜVAÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

Valga Muusikakooli eesmärgiks vastavalt põhimäärusele on muusikaalase hariduse omandamise võimaluste loomine ja noore toetamine tema kujunemisel hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks ning kohaliku kultuurielu edendamine.

Kooli **esmaseks ülesandeks** on laste ja noorte muusikaalaste võimete avastamine ja õppekavapõhine arendamine, sealhulgas professionaalse muusikahariduse omandamiseks tarviliku ettevalmistuse võimaldamine.

2. ÕPPEPROTSESS

Muusikakooli õppekeeleks on eesti keel.

Õpe koolis toimub õpperühmades ja individuaalselt.

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab järgmise kalendriaasta 31. augustini. Õppeperiood on vähemalt 175 kalendripäeva. Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

Õppevaheajad koolis on üldhariduskooli õppeaasta koolivaheaegadega samal ajal ning need on igaks õppeaastaks määratud haridus- ja teadusministri määrusega. Õppetunni pikkus on 22,5 – 67,5 minutit. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit.

Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille kinnitab kooli direktor.

Muusikaliste eelduste väljaselgitamiseks toimuvad õppeaasta lõpus vastuvõtukatsed.

Vajadusel korraldatakse täiendav vastuvõtt vahetult enne uue õppeaasta algust või uue õppeaasta esimesel nädalal. Erandkorras (ootel avaldused, teistest muusikakoolidest) võetakse õpilasi kooli vastu õppeaasta keskel vabade kohtade olemasolul või kohtade vabanemisel. Vastuvõtukatsed viib läbi kooli direktori käskkirjaga moodustatud vastuvõtukomisjon. Vastuvõtukatsed protokollitakse.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilaskandidaati kuuepallisüsteemis 3 katse eest:

- ettevalmistatud laulu laulmine,
- helide järelelaulmine,
- rütmikatse.

Vastuvõtukatsete ja õppeprotsessi hindamine on sätestatud muusikakooli hindamise korras.

3. VALGA MUUSIKAKOOLI ÕPPEASTMED, -TASEMED JA -SUUNAD

Õppeastmed on:

- **eelõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat, jaguneb omakorda:
 - **eelklass I**;
 - **eelklass II**;
- **põhiõpe**, mis jaguneb omakorda
 - **noorem aste** 1-4 õppeaastat;
 - **vanem aste** 5-7 õppeaastat;
- **lisaõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat.

Võimalik on valida kolme **õppesuuna** vahel:

- **klassikaline**
- **pärimusmuusika**
- **rütmimuusika**

Õppeprotsessi intensiivsuse alusel eristatakse **õppetaseid põhiõppes**:

- **süvaõpet** ja
- **tavaõpet**

Põhiõppe kõrval on võimalik õppida ka **vabaõppes**.

Eelõppe ülesandeks on laste muusikaliste võimete väljaselgitamine, arendamine ja võimaluse korral nende individuaalõppega kohandamine ning suunamine põhi- või vabaõppesse.

Põhiõppe noorema astme ülesandeks on muusikaalaste algteadmiste ja oskuste omandamine ning arendamine tasemeni, mis võimaldab harrastusmuusikuna muusikakooslustes lihtsama repertuaariga kaasa lüüa.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli noorema astme lõputunnistus.

Põhiõppe vanema astme ülesandeks on muusikaalaste baasteadmiste ja oskuste süvendamine professionaalsuse suunal.

Põhikooli vanem aste annab õppurile muusikateoreetilised teadmised, pillimänguoskuse ja koosmusitseerimise kogemuse, mis võimaldab õpinguid jätkata muusikakooli lisaastmes või keskastme muusikaõppeasutuses.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli täieliku kursuse läbimist tõendav tunnistus.

Lisaõpe on õppuritele, kes on:

- 1) edukalt läbinud põhiõppe ja omavad eeldusi tegutsemiseks kohalikes kunstilise isetegevuse kollektiivides;
- 2) orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele, kuid vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

Lisaõppe ülesandeks on anda õppurile võimalus saada täiendavaid teadmised ja arendada pillimänguoskust tasemeni, mis võimaldab õpinguid jätkata muusika-alases kutseõppes.

Vabaõpe võimaldab õppurile sobivas tempos ja tasemel arendada pillimängu- ja/või lauluoskust.

4. ÕPPEKAVADE (KOOS ÕPPEAINETE KIRJELDUSTEGA) LOEND

Õpetamine toimub direktori käskkirjaga kinnitatud õppekavade/ainekavade alusel, mis on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis.

- akordion = süvaõppe- ja tavaõppekavad (põhiõpe) ning vabaõppekava
- eelkool = põhiõpe
- flööt = põhiõpe
- kitarr = põhi- ja vabaõpe
- klaver = põhi- ja vabaõpe
- klarnet = põhiõpe
- laulmine = vabaõpe
- löökpillid = põhi- ja vabaõpe
- muusikalugu = põhiõpe
- orel = vabaõpe
- puhkpill = vabaõpe
- plokkflööt = põhiõpe
- pärimusmuusika = põhi- ja vabaõpe
- saksofon = põhiõpe
- solfedžo = põhi- ja vabaõpe
- süntesaator = vabaõpe
- vaskpillid = põhiõpe
- viiul = põhi- ja vabaõpe

5. SÜVAÕPPE AKORDIONI ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeaine	Põhiõpe						
	Noorem aste				Vanem aste		
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Akordion	1,5	1,5	1,5	2	2	2	2
Solfedžo	1,5	1,5	1,5	2	2	2	2
Muusikalugu			1	1	1	1	1
Koosmusitseerimine*			0,5	1	1-2	1-2	1
Üldklaver			0,5	0,5	0,5	0,5	
Lisapill**				0,5	0,5	0,5	0,5
Kokku	3	3	5	7	7	7	6,5

* Koosmusitseerimise tundide maht määratakse lähtuvalt kooli võimalustest.

**Lisapill määratakse lähtudes õpilase soovist ning kooli võimalustest.

6. AINEKAVAD

6.1. Õppeaine nimetus: AKORDION

Eesmärgid

Akordionimängu õpetuse aluseks on üleriigiline raamõppekava.

Akordionimängu õppimist on soovitatav alustada 7-8 aastaselt.

Noorema astme õpilase algteadmised akordionimängust: õige istumisasend, õige pilliasend, kätehoid pillimängul, pingevaba kehahoid, lõõtsa juhtimine ja töö lõõtsavahetusega, tooni kujundamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, algteadmised strihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast, arendada enesekuulamise oskust.

Vanemas astmes on olulisim süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, tehniline vabadus, teose sisu lahtimõtestamine ja vormialalüüs, esinemiskindlus.

Õppeaasta jooksul omandatav repertuaar peab olema mitmekülgne – sisult ja faktuurilt mitmekesine, sisaldama erinevaid stiile, olema emotsionaalselt ja tehniliselt arendav.

Läbivõetav repertuaar peab sisaldama eesti autorite ja ka kaasaja heliloojate teoseid.

Eksamid

- IV klassi lõpus toimub üleminekuksam nooremast astmest vanemasse põhipillis ja solfedžos.
- Kooli lõpetamisel toimub lõpueksam põhipillis ja solfedžos.

Tehniline arvestus viiakse läbi kaks korda õppeaastas.

NOOREM ASTE

I õppeaasta

Tutvustatakse eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule, soovitatav polüfoonilistel alustel väikesed harjutused.

Heliredelid

- C-, G-, D-duur ja a-moll eraldi kätega

Esinemised

III trimestril esitab õpilane 2 pala hindele.

II õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängitakse neli etüüdi ja kaheksa pala, sh kaks polüfoonilist teost.

Heliredelid

- C-, G-duur
- pikk kolmkõla koos kätega (*non legato, legato*)
- vasaku käe sõrmestus valida vastavalt õpilase käe eripärale: enamkasutatavad variandid on: 42453234, 42453534, (32342423)
- heliredelit mängitakse ühes oktaavis, rahulikus tempos
- lõõtsavahetus sooritatakse tehniliselt laitmatult, soovitatav nelja noodi järel

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane etüüdi.
- III trimestril esitab õpilane kaks eriilmelist pala.

Esinemised on hindelised.

III õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane neli etüüdi, kaheksa pala, sh kaks polüfoonilist teost.

Heliredelid

- C-, G-, D-, F-, B-duur ja a-, (e-)moll
- kahes oktaavis koos kätega (*non legato, legato*)
- lõõtsavahetus kaheksa noodi järel, nii *legato* kui ka *non legato* alustatakse kinnise lõõtsaga
- pikk kolmkõla: kaks oktaavi koos kätega (*non legato, legato*)
- kolmehäälsed akordid koos kätega aeglases tempos
- neljahäälsed murdakordid eraldi kätega

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane etüüdi.
- III trimestril esitab õpilane polüfoonilise pala ja karakterpala.

Esinemised on hindelised.

IV õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane kolm kuni neli etüüdi, kaks polüfoonilist pala (üks barokkmuusikast), ühe suurvormi ja neli eriilmelist pala, mille hulgas oleksid kaasaegne, virtuoosne ja kergemasse žanri kuuluv teos.

Heliredelid

- kuni kolme märgiga helistikud kolmes kiiruses
- kolmkõla
- kolmehäälsed akordid kahes kiiruses
- murdakordid I kiiruses
- strihhid – *legato, non legato, staccato*.
- kiirused: I kiirus – ühelöögilistes nootides, II kiirus – 1/8 nootides, III kiirus – 1/16 nootides

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala eksamikavast. Esinemisele antakse sõnaline hinnang.

Nõuded klassi lõpetamisel

Õppeaasta lõpul toimub üleminekueksam, kus õpilane esitab 3 teost:

- etüüdi
- polüfoonilise pala või suurvormi
- pala vabal valikul

Eksamihinne kantakse klassitunnistusele.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane neli etüüdi, ühe suurvormi, üks kuni kaks polüfoonilist või barokkmuusika pala, viis kuni kuus eri iseloomu ja tehnikaga pala eri ajastutest ja žanritest.

Heliredelid

- kuni kolme märgiga helistikud kolmes kiiruses
- duurid mängida ka lahku kolmes kiiruses
- kolmehäälsed akordid kolmes kiiruses
- neljahäälsed akordid I kiiruses
- murdakordid I ja II kiiruses

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane barokkmuusika teose.
- III trimestril esitab õpilane kaks erineva iseloomuga pala (virtuoosne, kantileenne), millest üks võiks olla kaasaegsest akadeemilisest muusikast ja teine vabal valikul.

Esinemised on hindelised.

VI õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane kolm kuni neli etüüdi, üks kuni kaks polüfoonilist või barokkmuusika pala, ühe suurvormi ning kolm kuni neli erineva iseloomuga pala.

Heliredelid

- kuni nelja märgiga helistikud kolmes kiiruses
- duurid mängida tertsis ja sekstis, mollid unisoonis
- neljahäälsed akordid I kiiruses
- murdakordid kahes kiiruses
- D₇ I kiiruses

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane polüfoonilise või barokkteose.
- III trimestril esitab õpilane suurvormi ja virtuoosse pala või etüüdi.

Esinemised on hindelised.

VII õppeaasta

Valmistatakse ette lõpueksami kava.

Heliredelid

- kõik heliredelid
- kolmkõlad
- akordid kiire tempos, *legatos*, *non legatos*, *staccatos*

- neljahäälsed akordid
- murdakordid
- D₇ kolmes kiiruses

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala eksamikavast. Esinemisele antakse sõnaline hinnang
- aprillis toimub lõpukava esitlus ainekomisjonile

Nõuded klassi lõpetamisel

Kooli lõpetamisel toimub lõpueksam. Eksamil esitab õpilane 4 teost:

- etüüdi või virtuoosse pala
- polüfoonia
- suurvormi või kaasaegse akadeemilise teose
- pala vabal valikul

6.1.1. Repertuaari näited

Noorem aste

Trad. Arr. L. Holm. Elvira Madigan (1)
 Itaalia viis. Arr. L. Holm. Veneetsia karneval (1)
 J. Harlen. Arr. V. Tammann. Puiestee-kassi laul (2)
 E. Taube. Arr. L. Holm. Nokturn (1)
 Trad. Arr. L. Holm. My Bonnie (1)
 L. Holm. Gusvig Argentinas (3)
 T. Nilsson. Mon Ami (3)
 Towne/Hadjidakis. Arr. L. Holm. Never on Sunday (1)
 F. Händel. Arr. V. Tammann. Fughetta (4)
 E. Presley. Arr. V. Tammann. Love Me Tender (4)
 W. Kahl. Kiddy-Rock (7)

Vanem aste

W. C. Handy. Arr. H. Rebane. St Louis Blues (5)
 G. Gershwin. Arr. N. Nikandrovs. The Man I Love
 T. Pighety. Arr. V. Tammann. Fugett nr 13 (2)
 L. Holm. Prantsuse visiit (6)
 A. Piazzolla. Arr. L. Holm. Libertango (6)
 I. Berlin. Arr. T. Kalluste. White Christmas
 R. Valgre. Arr. L. Holm. Ma loodan, et saan sellest üle (8)
 G. P. Reverber. Arr. O. Kalluste. Skertso
 J. Schmieder. Roking Kids
 A. C. Jobim. Arr. L. Holm. Mojave (3)
 R. Ruiz. Arr. V. Tammann. Kuuba viis (2)

Kogumikud

1. Holm, L. Spela Dragspel. Stockholm 2006
2. Tamman, V. Akordioniansamblid 3, Pärnu 2006
3. Holm, L. VAMP 2005
4. Tammann, V. Akordioniansamblid 2, Pärnu 2005
5. Akordioniliidu leht
6. Holm, L. Sprla mera Dragspel. Meodialbum. Stockholm 1994
7. Kahl, W. Kiddy-Rock. Trossinger 2005

8. Holm, L. VAMP 2007
9. Schmieder, J. Roking Kids 2005

Soovitavad repertuaarikogumikud

1. Kulpowicz, W. Etiudy na akordeon I. Polskie, 1961.
2. Karu, V. Akodioniõpik. Tln., 1986.
3. Luck, H. Lieder, Tänze, Vortragsstücke. Leipzig, 1985.
4. Rebane, H. Minu akordion. Tln., 1995.
5. Bethmann, I. Akordeon in Kinderland. Leipzig, 1957.
6. Holm, L. Spela Dragpel. Stockholm, 1992.
7. Mirek, A. Kogumik akordionile. Moskva, 1968.
8. Step I B. Hohner Verlag: Frossingen, 1988.
9. Kulpowicz, W. Szkola na akordeon. Polskie, 1988.
10. Bartók Karola. Kleine Vortragsstücke für Akk. Budapest, 1967.
11. Ek, G. 50 etüüdi akordionile. Moskva, 1965.
12. Akimov, J., Mirek, A. Ped. rep. kogumik akordionile. 3.-4. kl. Moskva, 1968.
13. Bartók Karola. Kleine Klavierstücke von Bach und Händel. Budapest, 1962.
14. Vesterinen, V. Parhat 1. Helsinki, 1980.
15. Talakin, A. Etüüdide kogumik akordionile. Moskva, 1988.
16. Sudarikov, A. Polüfooniliste palade vihik bajaanile. Moskva, 1991.
17. Mart, J. Dawne tanke i melodie. Polskie, 1961.
18. Bartók Karola. Sonatinalbum. Budapest, 1967.
19. Akimov, J. Kogumik akordionile. 3.-5. kl. Moskva, 1979.
20. Mirek, A. kogumik akordionile. 5. kl. Moskva, 1968.
21. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny I. Polskie, 1961.
22. Valik sonaate ja sonatiine. Kiiev, 1972.
23. Vabariikliku ak. õpil. konkursi palad. 1994.
24. Valik palu 5. kl. Moskva, 1968.
25. Dviljanski, M. Etüüdid akordionile. Moskva, 1968.
26. Ondruš, J. Škola hry na harmonium. Praha, 1963.
27. Karu, V. Ped. repertuaar I-II kl. Tln., 1977.
28. Vigla, L. Akordionimängu õpik. Tln., 1968.
29. Czerny, C. Wybor etikud I. Polskie, 1974.
30. Czerny, C. Wybor etikud II. Polskie, 1974.
31. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny II. Polskie, 1961.
32. Sudariakov, A. Kogumik akordionistile V kl. Moskva, 1975.
33. Vesterinen, V. Parhaat 2. Helsinki, 1982.
34. Aleksejev, J. D. Bajaan III kl. Kiiev, 1990.
35. Päts, R., Kõlar, L. Klaveriõpik, polüfoonia.
36. Buzhujev, F. Lastealbum nr. 3. Moskva, 1988.
37. Dviljanski, M. etüüdid akordionile nr. 17. Moskva, 1984.
38. Konjajev, S. Etüüdid bajaanile nr. 7. Moskva, 1963.
39. Ahvenainen, V. Akordionikool.
40. Buzhujev, F. Bajaan muusikakoolis, III-IV kl. nr. 5. Moskva, 1970.
41. Valpola, H. Klounid. Matth. Hohner Ab Musikverlag, 1985.
42. Buzhujev, F. Sonatiinid ja variatsioonid bajaanile nr. 1. Moskva, 1969.

6.2. Õppeaine nimetus: NOODILUGEMINE

Eesmärgid

Akordionimängu oskuse omandamisel on oluline osa noodilugemise arendamisel. Noodilugemise oskus on suure praktilise väärtusega. Mida paremini õpilane mängib noodist, seda edukam on ta repertuaari õppimisel. Hea noodilugemisoskus põhineb nägemise, kuulmise ja mootorika sünteesil. Alustada tuleb algõpetusest ja jätkata süstemaatiliselt ning järjepidevalt kogu õppeperioodi vältel.

NOOREM ASTE

III-IV õppeaasta

Töö kulgeb kahes omavahel seotud suunas:

- 1) Teksti täpne analüüs (taktimõõt, helistik, aplikatuur);
- 2) Sujuv peatusteta kuulamiskontrollile alluv mäng.

Esimestel õppeaastatel ei erine noodist loetavate ja õpitavate palade raskusaste oluliselt. Soovitav on mängida jõukohaseid palu ja etüüde.

VANEM ASTE

V-VII õppeaasta

Noodimaterjal on põhirepertuaarist tunduvalt lihtsam. Soovitav on mängida palu, kus meloodia saateks kasutatakse akordimärke – C, G₇, Dm jne.

6.3. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Koosmusitseerimine on ansamblimäng, mida saab harrastada igal tasemel õppur. See on võimalus elavaks musitseerimiseks alates algõpetuse esimestest tundidest.

Koosmängimisel on oluline, et õpilased oskaksid kuulata ja arvestada oma partneri(te)ga ning tunnetada koosmusitseerimise loomingulisust.

Esimestel aastatel musitseerivad õppurid koos õpetajaga. Repertuaaris võib kasutada lihtsaid klassikalise muusika töötlusi või rahva- ja popmuusika seadeid.

Eraldi koosmusitseerimise tunnid toimuvad alates kolmandast õppeaastast. Koosmängu oskusi arendavad akordionistid kahekesi või mitmekesi ning võimalusel ka teiste instrumentalistidega.

III õppeaasta

Akordioniduo. Ühe- ja kahehäälsed lastelaulud või rahvaviisid. Lihtsamad tantsulood.

Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

IV õppeaasta

Akordioniduo või trio. Mitmehäälsed seaded. Partiid. Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

V õppeaasta

Erinevad koosseisud – duod, triod, kvintett. Klassikalise muusika seaded. Rahvatantsud.

Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.
Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

VI õppeaasta

Akordioniansambel, ka koos teiste pillidega. Erinevad muusikastiilid.
Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni viis erineva karakteriga teost.
Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

VII õppeaasta

Musitseerimine mitmesugustes koosseisudes. Erinevate ajastute muusika.
Õppeaasta jooksul läbi võtta kolm kuni neli erineva karakteriga teost.
Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

6.4. Õppeaine nimetus: SOLFEDŽO

Õpetuse **eesmärgiks** on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus tuleks arendada järgmisi oskusi:

I Laulmine

- 1) Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
- 2) Astmetaju arendamine. Astmete tabamine astmetabelil: noodinimedega, vabalt valitud silbil, astmenumbritega ja/või astmenimedega. Laulmine noodijoonestikult rändnoodi järgi.
- 3) Heliredeli laulmine: tervikuna, tetrahordide kaupa, erinevates taktimõõtudes.
- 4) Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja/või noodinimedega. Õpitud harjutuse transponeerimine. Õpitud harjutuse laulmine. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
- 5) Mitmehäälsuse arendamine. Eelharjutused õpitud astmetega. Heliredelid intervallides (ters, sekts jne). Intervallide laulmine kahehäälselt. Akordide laulmine 3-4-häälselt. Järgnevuste laulmine. Mitmehäälsed harjutused (sh kaanonid). Saatega laul.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. *Ostinato* rütmid – laulusaatega. Saaterütm laulule. Rütmi kaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks. Kahehäälneline diktaat.

V Improvisatsioon

- 1) Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne), antud rütmile.

2) Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.

3) Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Iseloomu väljendavad sõnad.

Nurksulgudesse paigutatud materjal on ette nähtud neile, kes vajavad mahukat ainekava.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini. Loetletud metoodilisi vihjeid võib omavahel kombineerida, varieerida, soovi korral täiendada.

NOOREM ASTE

I õppeaasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus; laaditaju arendamine; duur ja moll.

Nõuded:

I Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordamismärk II: :II. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid.

II Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed (silpnimed).

III Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju väljaarendamine. Helistikud. Duurid *C, F, G, D* ja loomulikud mollid *a, d, e* (tutvuda *a*-mollis 3 liigiga). Paralleelhelistikud. I astme (toonika) kolmkõla. Juhtheli. Märgid: diees, bemoll, bekaar. Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine). Improvisatsioon.

IV Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

V Tempo ja dünaamika mõiste

VI Rütmika

Liikumisega (rütmikaga, tantsuga, pantomiimiga jms) seotud mõisteid ja vastavate võtete harjutamine. Muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Põhieesmärk: molli kolm liiki – loomulik, harmooniline, meloodiline; intervallidega tutvumine.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid.

II Helistikud

Kahe märgiga duur- ja moll-helistikud. Molli 3 liiki (kuju): loomulik, harmooniline, meloodiline. Toon ja pooltoon. Heliredeli ehitus. Püsivad ja püsimatud astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivasse. Lahendamise mõiste. Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega. Laulud ja harjutused. Transponeerimine ja improvisatsioon.

III Intervallid

Tutvumine intervallidega: p1, p8, p5, p4, s2, v2, s3, v3.

IV Diktaat

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti) duuris ja mollis. Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III õppeaasta

Põhieesmärk: lihtintervallid; akordiõpetuse algus.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

3/8 taktimõõt. Lihtsamad rütmid ja pausid selles taktimõõdus. Grupeerimine. Taktiviipamine.

II Helistikud

Kolme märgiga duur- ja moll-helistikud. Toonika kolmkõla ja pöörded: I, I₆, I₆₄; tähistus duuris: T, T₆, T₆₄; tähistus mollis: t, t₆, t₆₄. Kolmkõla helide nimetused: priim, terts, kvint. Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t). Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine (duuris ja harmoonilises mollis). Saate leidmine põhiasmetega.

III Intervallid

v6, s6, v7 V astmelt lahendusega s3 duuris ja v3 mollis. s7 I astmelt lahendusega p8.

Lihtintervallide pöörded. Suurus toonides. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja/või alla.

IV Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat (4-8 takti) . Rütmidiktaat kuni 4 takti.

IV õppeaasta

Põhieesmärk: akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis; toonika kolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus; D₇ lahendusega.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Taktimõõt 6/8 (3/8+3/8) ja viipamise skeem.

II Helistikud

Nelja märgiga duur- ja moll-helistikud.

III Intervallid

Õpitud intervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

IV Akordid

Tähtharmonia tutvustamine õpitud akordide piires. Dominantseptakord D₇ (V₇) lahendustega duuri ja molli. (Lihtsate 3-häälsete järgnevuste kuulamine ja laulmine.)

V Diktaat

Meloodiline diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

Noorema astme lõpueksam

I Kirjalik

- 1) Diktaat: 2/4 ja 3/4 taktimõõdus (8 takti). Kirjutamise aeg kuni 30 minutit. Mängitakse kuni 12 korda.
- 2) Rütmidiktaat: (4-6 takti) 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse 6 korda.
- 3) Kõla järgi määramine: Harmoonilised ja/või meloodilised lihtintervallid. Kolmkõla. V₇ lahendamine duuri ja/või molli. Õpitud laadi äratundmine.
- 4) Ehitamine: Antud noodist (üles või alla) intervalli ehitamine. Antud intervalli määramine. Antud helistikus põhikolmkõlade ja toonika kolmkõla pöörete ehitamine. Antud akordi ja helistiku määramine. Antud helistikus V₇ ehitamine ja lahendamine, helistiku määramine. Antud noodist (üles) V₇ ehitamine ja lahendamine, helistiku määramine.

II Suuline

- 1) Antud helistikus heliredeli, toonika kolmkõla ning pöörete laulmine. Duur heliredel (kuni 4 märgini). Moll heliredel (2 märgini).
- 2) Antud helistikus põhikolmkõlade ja V_7 laulmine koos lahendusega.
- 3) Tundmatu harjutuse laulmine. Duuris kuni 2 märgini helistikus.
- 4) Üks harjutus aasta jooksul õpitud 10 harjutuse hulgast.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Põhieesmärk: suurendatud ja vähendatud intervallid; põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool.

II Helistikud

Viie märgiga duur- ja moll-helistikud.

III Intervallid

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla (kordamine). Dissoneerivad intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis <4 IV astmelt lahendusega v_6, s_6 ; >5 VII astmelt lahendusega s_3, v_3 ; intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Harmoonilises mollis >7 VII astmelt lahendusega p_5 ; <2 VI astmelt lahendusega p_4 .

IV Akordid

Akordimärgid. Põhikolmkõlade pöörded: >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Kadentsid: lihtkadents – autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I); liitkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K_{64} V I). Harmoonilised järgnevused 4 takti: esimesel poolaastal kolmehäälselt, teisel poolaastal neljahäälselt. (Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja mollis.)

V Diktaat

8 takti.

VI õppeaasta

Põhieesmärk: harmooniline duur; dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis; neljahäälsed järgnevused.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Pidega rütmid. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.

II Helistikud

Kuue märgiga duurid ja mollid. Harmooniline duur. Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. (Mõisted: kaldumine ja modulatsioon.)

III Intervallid

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p_4 ; >7 VII astmelt lahendusega p_5 .

Ehitamine ja laulmine.

IV Akordid

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris. Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: I pööre (V_{65}) lahendusega toonikasse T, t (I); II pööre (V_{43}) lahendusega toonikasse T, t (I); III pööre (V_2) lahendusega toonika sekstakordi T_6, t_6 (I₆). Neljahäälsed harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine.

V Diktaat

VII õppeaasta

Põhieesmärk: septakordide ehitamine ja lahendamine.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Sünkoop. Keerukamad sünkoobid ja pided. Segataktimõõt. Vahelduv taktimõõt.

II Laadid

Seitsme märgiga duur- ja moll-helistikud. Kaldumine ja modulatsioon.

III Intervallid

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine eksamiks.

IV Akordid

Väike VII₇ põhikujus, lahendusega duuri; >VII₇ põhikujus, lahendusega duuri ja molli.

(II₇ põhikujus duuris ja mollis.)

V Diktaat

Ühehääln.

Lõpueksam

Kirjalik (kestvus u 60 min)

- 1) Diktaat: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 või 6/8 taktimõõdus.
- 2) Intervallide ja akordide kuulamine harmooniliselt ning meloodiliselt koos lahendustega (8).
- 3) Intervallide ja akordide ehitamine ning lahendamine antud helistikus või antud noodist ja intervallide ning akordide määramine koos lahendustega (8) 5 märgiga helistikes. Paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramine kuni 7 märgiga helistikes (viili- ja bassivõtmes).

Suuline

- 1) Tundmatu harjutuse laulmine. Kuni 4 märgiga helistikes.
- 2) Akordide laulmine õpetaja valikul. Kas juhtseptakordi või dominantseptakordi pööre lahendusega antud helistikus.
- 3) Intervallide laulmine.
- 4) Teooria.
- 5) Soovi korral harmoonilise järgnevuse laulmine.
- 6) Õpitud harjutuse laulmine.
- 7) Rütmiharjutus

6.5. Õppeaine nimetus: MUUSIKALUGU

Aine eesmärk

- Õppeaine eesmärgiks on toetada muusikakoolis õppija igakülgset arengut.
- Anda teadmisi muusikakunsti arengust erinevates maades läbi aegade.
- Tutvustada erinevaid instrumente, nende mänguvõimalusi.
- Tutvustada heliloojaid nende loominguga kaudu.
- Äratada huvi kaasaegsete muusika- ja kultuurisündmuste vastu.
- Anda teadmisi leksikonide ja muude teatmeteoste kasutamise kohta.

NOOREM ASTE

III õppeaasta

Muusikalugu, selle seos teiste õppeainete ja meie kultuurieluga.
Rahvalooming kui pinnas kogu järgnevale muusika arengule.
Eesti rahvamuusika, rahvapillid, pillilood, rahvatantsud.
Vanem ja uuem rahvalaul.
Sümfooniaorkestri pillid, partituur, dirigent, instrumendid väljaspool orkestri koosseisu.
Muusika väljendusvahendid, heli ja meloodia omadused, meloodia, rütm, tempo, dünaamika, register, harmoonia, faktuur, tämber.
Vokaalmuusika, lauljate tämbrid, ansamblid, koorid.
Tantsud, tantsurütmid, ajaloolised tantsud, peotantsud, tantsusüit.

IV õppeaasta

Ballett.
Helitööde ülesehitus, ühe-, kahe-, kolmeosaline vorm, variatsioonid, rondo.
Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses.
Oper, lasteoper, operett, muusikal.
Programm-muusika.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Muusika areng alates keskajast.
Stiiliperioodid, eri kunstiliikide vahelised seosed.
Romaani stiil.
Gooti stiil.
Gregooriuse koraal, organum, motett.
Renessanss, ajastu üldiseloomustus, pillid, tähtsamad esindajad, uued žanrid.
J. S. Bach, tema elu ja tähtsamad teosed. Inventsiioonid, fuugad, HTK, kantaadid jt.
Klassitsism, ajastu üldiseloomustus, tähtsamad esindajad, uued žanrid.
J. Haydn, tema elukäik ja looming.
Sümfoonia, sonaat, kontsert, kammermuusika. Sonaat-allegro vorm, rondo vorm.
W. A. Mozart, elukäik ja loomingu ülevaade. Operid. Reekviem.
L. van Beethoven, romantismi ettekuulutaja.

VI õppeaasta

Romantism, selle põhijooned kõigis kunstiliikides.
F. Schubert. Laulud, laulutsükliid, klaveripalad, sümfooniad.
F. Chopin, tema klaveriloomingu eripära.
R. Schumann, F. Liszt, nende klaverilooming.
Rahvusromantism
Norra muusika ja E. Grieg.
Soome muusika, seos eesti muusikaga. J. Sibelius.
Rootsi muusika. H. Alfen.
Läti muusika, Cimze seminari tähtsus eesti kultuurile.
Leedu muusika, sutartines. M. Čiurlionis.
Vene muusika areng. Toetumine rahvalaulule, romansid.
M. Glinka, tema tähtsus vene muusikale.
Võimas rühm; A. Borodin, M. Mussorgski, N. Rimski-Korsakov.

P. Tšaikovski, tema 1. klaverikontsert, sümfooniad, ooperid, balletid.
S. Prokofjev, D. Šostakovitš.

VII õppeaasta

Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine. Laulu- ja mänguseltsid, koorilaulu areng.
Esimesed üldlaulupeod, J. W. Jannsen.

Eesti rahvusliku heliloomingu teerajajad A. Kunileid, F. Saebelmann, A. Thomson, K. A. Hermann.

Esimesed professionaalsed heliloojad: J. Kappel, M. Härma, K. Tüرنpuu.

A. Lätte tegevus Tartus.

Esimesed kompositsioonilase eriharidusega heliloojad R. Tobias ja A. Kapp.

Avamängud, oratooriumid.

Eesti ooperi areng.

H. Eller.

E. Tubin ja eesti balleti arengulugu.

M. Saar ja C. Kreek. Rahvaviiside arendused nende kooriloomingus, vaimulikud rahvalaulud.

V. Tormis, rahvamuusika tema loomingu.

Neoklassitsism, kollaaž, aleatoorika, dodekafoonia – uued jooned eesti muusikas ja esindajad.

A. Pärdi loomingu.

Muusika kuulamisel on aluseks eelkõige riiklikus õppekavas nimetatud teosed ja palad.

Väiksemad muudatused tulenevad kooli fonoteegi võimalustest. Kõigis tundides püütakse luua seoseid päevakohaste kultuuri- ja muusikasündmustega, eriti Eestis toimuvatega.